

Karen Human Rights Group

Documenting the voices of villagers in rural Burma

အစီရင်ခံစာ

၂၀၁၄ ခုနှစ် ဇွန်လ ၅ ရက်

၂၀၁၂ အပစ်အခတ်ရပ်စဲပြီးနောက် မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ခြင်း၊ မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲခြင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက်ဆိုးကျိုးများ

ဤအခန်းသည် [ဆိုင်းငံ့ခြင်း \(သို့မဟုတ်\) အသွင်ကူးပြောင်းခြင်း](#) ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ် မေလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော KHRG ၏ အစီရင်ခံစာ စာအုပ်ထဲတွင် ရှိပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် မြန်မာအစိုးရနှင့် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး(KNU) တို့အကြား အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးပဏာမ သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုပြီးနောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ပိုင်းတွင် ဖြစ်ပေါ်လာသော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများနှင့် ပြည်သူများ၏တုံ့ပြန်မှုများမှ ဦးတည်ရာများကိုထိုအစီရင်ခံစာက မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။ အောက်ဖော်ပြပါ အခန်းသည် ၂၀၁၂ ခုနှစ်ဇန်နဝါရီလ နှင့် ၂၀၁၃ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလအကြားတွင်မြန်မာပြည်အရှေ့တောင်ပိုင်းပြည်သူများအကြားတွင်ဖြစ်ပေါ်နေသောမူးယစ်ဆေးဝါး ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့်မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲခြင်းအပေါ်လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက်ဆိုးကျိုးများရှိခြင်းတို့ကိုဖော်ပြထားပါသည်။အပစ် အခတ်ရပ်စဲရေးပြုလုပ်ပြီးနောက်ပိုင်းစိတ်ကြွဆေးများဖြန့်ဖြူးရောင်းချခြင်းနှင့်စိတ်ကြွဆေးများသုံးစွဲခြင်းကြောင့်ကြီးမား သောပြစ်မှုကျူးလွန်မှုများနှင့်ပတ်သက်သောအစီရင်ခံစာများကိုKHRGမှဖြင့်ပို့၍လက်ခံရရှိလာပါသည်။ဤအစီရင်ခံစာများ သည်ဖားအံခရိုင်ဒေသခံများမှအများဆုံးရောက်လာခြင်းဖြစ်ပြီးအခြားသောသောအစီရင်ခံစာများကိုညောင်လေးပင်ခရိုင်နှင့် ဖာပွန်ခရိုင်များမှရရှိပါသည်။နယ်ခြားစောင့်တပ်စစ်သားများမှကုန်ကူးရောင်းဝယ်သောစိတ်ကြွဆေးပြားများအများအပြားရရှိ နိုင်သည်ကိုရွာသူရွာသားများကအစီရင်ခံတင်ပြလာကြသည်။၎င်းသည်နယ်ပယ်ဒေသများတွင်မူးယစ်ဆေးဝါးစွဲမှုနှင့်မူးယစ် ဆေးဝါးသုံးစွဲခြင်းနှင့်ပတ်သက်သောအကြမ်းဖက်မှုများတိုးတက်စေခဲ့သည်။ရွာသူရွာသားများသည်လက်နက်ကိုင်ကုန်ကူး သူများပြန်၍လက်စားချေမည်ကိုစိုးရိမ်သည့်အတွက် မြန်မာအစိုးရအား ဖွင့်ပြောရန် (သို့မဟုတ်) ရင်ဆိုင်ရန် မကြာခဏ တွန့် ဆုတ်လေ့ရှိနေကြသည်။KHRGအနေဖြင့်နယ်ခြားစောင့်တပ်စစ်သားများမှမူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ခြင်း၊မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းချခြင်းအပေါ်မြန်မာအစိုးရကိုတာဝန်ယူသွားစေရန်ဆန္ဒရှိပြီးထိုကျူးလွန်မှုများကိုလည်းအရေးယူနိုင်ရန်အတွက်ဥပဒေ တည်ရှိစေချင်ကြသည်။ထို့ အပြင်ဒေသတွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာမူးယစ်ဆေးဝါးနှင့်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကျွမ်းကျင်သူများ

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့

သည်လူတစ်ဦး၏ကျန်းမာရေးနှင့်၎င်းတို့၏လူနေမှုအဖွဲ့အစည်းအတွက်စိတ်ကြွဆေးသုံးစွဲခြင်း၏ရေတိုနှင့်ရှေ့ရည်အကျိုးရလဒ်များနှင့်ဆိုင်သောပညာပေးမှုများကို လုပ်ဆောင်ပေးသင့်သည်။

မူးယစ်ဆေးဝါး ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်းနှင့် လူမှုရေးအကျိုးဆက်များ

အပစ်အခတ် ရပ်စဲပြီးသည့် အချိန်မှစ၍ KHRG သည် မက်သမဇာတမင်း ရောင်းချခြင်း၊ သုံးစွဲခြင်းနှင့် ဆိုင်သည့် တင်ပြချက်များကို ပိုမိုရရှိခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအခြေစိုက် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သူများသည် နိုင်ငံတကာ မူးယစ်ဆေးဝါးဈေးကွက်တွင် အဓိကလူများအဖြစ် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်များမှစတင်ကာ မြန်မာ၊ လာအိုနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံဆုံရာ "ရွှေတြိဂံ နယ်မြေ" သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဘိန်းဖြန့်ဖြူးရောင်းဝယ်ရာ အဓိကနေရာ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရွှေတြိဂံ နယ်မြေသည် ရှမ်းပြည်နယ် အစိတ်အပိုင်းတစ်ချို့ ပါဝင်ပြီး KHRG သုတေသနပြုသည့် ဒေသ၏ အရှေ့မြောက်ဘက် ကီလိုမီတာ ရာပေါင်းများစွာ ဝေးသောနေရာတွင် တည်ရှိသည်။ မြန်မာအစိုးရသည် နိုင်ငံအတွင်းတွင် မူးယစ်ဆေးဝါး တရားမဝင် ရောင်းဝယ်ခြင်း ရှိကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုပြီး ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာတွင် မူးယစ်ဆေးဝါး တရားမဝင်ရောင်းဝယ်ခြင်း နှိမ်နင်းရန် ကတိပြုထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် မူးယစ်ဆေးဝါး တရားမဝင်ရောင်းဝယ်ခြင်းကို တားမြစ်သည့် ဥပဒေများ ပြဌာန်းဆောင်ရွက်ရန် "စိတ်ကို ပြောင်းလဲ ရူးသွပ်စေသည့် မူးယစ်ဆေးဝါးများ တရားမဝင်ရောင်းဝယ်ခြင်း တားမြစ်သည့် ကုလသမဂ္ဂ၏ သဘောတူညီချက်" ကို ၁၉၉၁ ခုနှစ် ဇွန်လတွင်လက်ခံခဲ့သည်။^၁ မြန်မာအစိုးရသည် "မူးယစ်ဆေးဝါး တိုက်ဖျက်ရေး" သည် ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ ကူးပြောင်းခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များထဲမှ တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ထပ်ကာထပ်ကာ ပြောခဲ့သည်။^၂ ထိုကဲ့သို့ပြောဆိုခြင်းသည် အလွန်သတိပြုစရာဖြစ်ခဲ့သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ယခင်က အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဆိုသည်မှာ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအတွက် မူးယစ်ဆေးဝါး လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ရန် နိုင်ငံတော်တပ်ဖွဲ့များ၏ အနှောင့်အယှက်ပေးမည်ကို စိုးရိမ်စရာ မလိုစေသော အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။^၃ မကြာမီ နှစ်များက ရွှေတြိဂံမှ မူးယစ်ဆေးဝါး ဖြန့်ချိသူများသည် မက်သမဇာတမင်း ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ဖြန့်ချိခြင်းကို တိုးချဲ့ လုပ်ကိုင်လာကြသည်။^၄ ၂၀၀၈ ခုနှစ်က မြန်မာနိုင်ငံ၏ နှစ်စဉ် ခန့်မှန်းခြေ မက်သမဇာတမင်း နှင့် ဘိန်း စုစုပေါင်း ထုတ်လုပ်မှုမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်းတစ်ထောင်မှ သန်းနှစ်ထောင် အထိ ရှိကြောင်း ခန့်မှန်းသည်။^၅ မကြာသေးမီက ခန့်မှန်းချက်များအရ မူးယစ်ဆေးဝါး တင်ပို့မှုသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပို့ကုန်လုပ်ငန်းတန်ဖိုးစုစုပေါင်း၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိကြောင်း ခန့်မှန်းသည်။^၆ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ဒေသတွင်း အကြီးဆုံး မူးယစ်ဆေး ရောင်းဝယ်သည့် အဖွဲ့ဖြစ်သည့် ဝပြည်ထောင်စုပါတီ ထိန်းချုပ်သော တရုတ်မြန်မာ နယ်စပ်ဒေသသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မက်သမဇာတမင်း အဓိက ထုတ်လုပ်ရာ ဒေသဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က အချို့သော နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများသည် မူးယစ်ဆေး ရောင်းချမှုတွင်

^၁ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေတတ်သော ပစ္စည်းများ တရားမဝင် ရောင်းချခြင်း တိုက်ဖျက်ရေး ကုလသမဂ္ဂ သဘောတူညီချက်ကို ကြည့်ပါ။

^၂ Adam Cooper, *Peacemaking in Myanmar: Progress to date and challenges ahead* Oslo Forum, 2012; Increasing Drug Trade, Myanmar Peace Monitorကိုကြည့်ပါ။

^၃ Joshua Kurlantzick, *Myanmar's Drug Problem*, Council on Foreign Relations, February 2012

^၄ Phil Thornton, "Myanmar's rising drug trade" The Bangkok Post, February 12th 2012. ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး မက်သမဇာတမင်းထုတ်လုပ်သည့် နိုင်ငံဖြစ်လာကြောင်း အထောက်အထားများကို US Congressional Record Service က ကိုးကားခဲ့သည်။ Liana Sun Wyler, *Burma and Transnational Crime*, Congressional Record Service, p.10, August 2008 တွင်ကြည့်ပါ။

^၅ Liana Sun Wyler, *Burma and Transnational Crime*, Congressional Record Service, p. 10 August 2008

^၆ Phil Thornton, "Myanmar's rising drug trade", The Bangkok Post, February 12th 2012

မြန်မာလက်နက်ကိုင်တပ်များ ပါဝင်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။⁷ မြန်မာအစိုးရသည် မူးယစ်ဆေးဝါး၏ အကျိုးဆက်များကို နှိမ်နင်းရာတွင် မအောင်မြင်ခြင်း သက်သေအဖြစ် အမေရိကန် အစိုးရသည် ၂၀၁၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် တစ်ကြိမ်၊ ၂၀၁၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် တစ်ကြိမ် ပြီးခဲ့သော ၁၂ လအတွင်း မြန်မာအစိုးရသည် နိုင်ငံတကာ မူးယစ်ဆေးဝါး တိုက်ဖျက်ရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ထားရှိသည့် ကတိများကို ပြည့်မီသည့် အားထုတ်မှုပြုရန် ရှင်းလင်းစွာ ပျက်ကွက်ခဲ့သည်" ဟု ကြေငြာခဲ့သည်။⁸ ဤအခြေအနေများတွင် KHRG သည် သုတေသနပြုသည့် နေရာများတွင် မက်သမ်ဖက်တမ်း ၏ လူမှုရေးအကျိုးဆက်များနှင့် ပတ်သက်သည့် တင်ပြမှုများကို ရရှိခဲ့သည်။

တစ်ချိန်တည်းတွင် အချို့သော KHRG သုတေသနပြုရာ နေရာများနှင့် ဆက်စပ်သည့် မွန်လူမျိုးများ၏ ဒေသတွင် လူ့အခွင့်အရေး လှုပ်ရှားသူများက အဆိုပါ ဒေသများတွင် မူးယစ်ဆေး သုံးစွဲမှု ရုတ်တရက် မြင့်မားနေခြင်း၏ လူမှုရေး အကျိုးဆက်များကို တင်ပြခဲ့ကြသည်။⁹ ယခင်က တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကို အဖွဲ့များ ဖြန့်ဖြူးသော မက်သမ်ဖက်တမ်း များ ဈေးသက်သက်သာသာဖြင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဝင်ရောက်လာမှုကြောင့် အဆိုပါ ဒေသများတွင် အသုံးပြုမှု များပြားလာခဲ့သည်။¹⁰

ကရင်နယ်များတွင် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များသည်လည်း မူးယစ်ဆေး ရောင်းဝယ်ရာတွင် ပါဝင်ကြောင်း ဆိုကြသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် တိုင်းအစိုးရသည် ၂၀၀၃¹¹ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုကို အခြေခံကာ DKBA ခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ် နှုတ်ခမ်းမွေး¹²ကို အလိုချင်ဆုံး ရာဇဝတ်ကောင်စာရင်းတွင် ထည့်သွင်းပြီး ဆိုကြေး ထိုင်းဘတ် ၂,၀၀၀,၀၀၀ (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆၂,၅၀၀)¹³ထုတ်ခဲ့သည်။¹⁴ ထိုဆောင်ရွက်ချက်မှာ ဘက်မလိုက်သော မူးယစ်ဆေးဝါး စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးကြောင့်လား သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေး ပါသလားဆိုသည့်အချက်မှာမူ မရှင်းလင်းပေ။¹⁵ ထိုကြေညာချက်ထုတ်ပြီး မကြာမီ DKBA သည် ထင်ထင်ပေါ်ပေါ်ဖြင့် ၎င်းတို့ ထိန်းချုပ်သော ဒေသများတွင် မူးယစ်ဆေးဝါး

⁷ Tom Kramer, *Neither war nor peace: the future of the ceasefire agreements in Burma*, Transnational Institute, July 2009 စာမျက်နှာ ၂၉။

⁸ ၂၀၁၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွက် *Memorandum of justification for major illicit drug transit or illicit drug producing countries* ကိုကြည့်ပါ။ ၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွက် *Presidential Determination -- Major Drug Transit and Drug Producing Countries* ကိုကြည့်ပါ။ ဤအဖြစ်အပျက်တိုင်းတွင် သမ္မတ အိုဘားမားသည် မြန်မာနိုင်ငံကို ဤဆုံးဖြတ်ချက် ရရှိရန် ရည်ရွယ်သည့် ပိတ်ဆို့မှုများကို ဖယ်ရှားရန် ၎င်း၏ အခွင့်အာဏာကို သုံးခဲ့သည်။ ဤဆုံးဖြတ်ချက်များကို ထောက်ပံ့ရန် ရှာဖွေတွေ့ရှိချက် အသေးစိတ်ကို အမေရိကန်က မထုတ်ပြန်ခဲ့သော်လည်း ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ပိတ်ဆို့မှုကို မသက်ရောက်စေခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံကို မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ပတ်သက်သော ဝေဖန်မှုသည် မြန်မာနိုင်ငံကို အပြစ်ပေးလိုသည့် နိုင်ငံရေးနှင့် မဆိုင်မှုကို ပြသည်။

⁹ *Bitter pills: Breaking the silence surrounding drug problems in the Mon community*, Human Rights Foundation of Monland-Burma, June 2013

¹⁰ *Bitter pills: Breaking the silence surrounding drug problems in the Mon community*, Human Rights Foundation of Monland-Burma, June 2013 ၊ စာမျက်နှာ ၂၂။

¹¹ Francis Wade, "The curious case of Thailand's 'Most Wanted', Asian Correspondent, May 11th 2012။

¹² နှုတ်ခမ်းမွေး (နာမည်အရင်းမှာ စောလာပွယ်) သည် ဒီမိုကရက်တစ် ကရင်အကျိုးပြုတပ်မတော် (DKBA) ၏ တပ်မှူးဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် KNU/KNLA မှ ၁၉၉၇ တွင် ထွက်ခွာကာ DKBA တပ်ရင်း ၉၀၇ ၏ တပ်မှူးဖြစ်လာသည်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ၎င်းကို DKBA တပ်ရင်းလေးခု ဖြစ်သည့် ၉၀၁၊ ၉၀၆၊ ၉၀၇ နှင့် လုံခြုံရေးတပ်ရင်း တို့၏ ခေါင်းဆောင် ကလိုထူးဘော (ရွှေစည်) ဗျူဟာမှူး အဖြစ် ရာထူးတိုးခဲ့သည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ် မေလတွင် ထိုတပ်ကို DKBA တပ်မဟာ ၅ အဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ဗိုလ်နှုတ်ခမ်းမွေးက တပ်ရင်း အမှတ် ၉၀၁၊ ၉၀၅၊ ၉၀၆၊ ၉၀၇ နှင့် ၉၀၉ တို့ကို အုပ်ချုပ်သည်။ တပ်မဟာ ၅ သည် ခူးပလာယာ နှင့် ဘားအံခရိုင်များမှ ကြာအင်းဆိပ်ကြီး၊ ကော့ကရိတ်နှင့် မြဝတီ နယ်များတွင် လှုပ်ရှားသည်။ နှုတ်ခမ်းမွေးကို ထိုင်းနိုင်ငံက မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းဝယ်မှုဖြင့် အလိုရှိသည်။

¹³ ဤအစီရင်ခံစာတွင် သုံးသော ထိုင်းဘတ်ငွေလဲနှုန်းမှာ ၂၀၁၄ ခုနှစ် မတ်လ ၁၈ ရက်နေ့၏ တရားဝင် ငွေလဲနှုန်း တစ်ဒေါ်လာ ၃၂ ဘတ်ဖြစ်သည်။

¹⁴ Saw Yan Naing, 'DKBA leader on Thailand's most-wanted list,'Irrawaddy, April 25th 2012။

¹⁵ Francis Wade, "The curious case of Thailand's 'Most Wanted', "Asian Correspondent, May 11th 2012

ဆန့်ကျင်ရေး လုပ်ခဲ့ပြီး ဘားအံခရိုင်၊ မြဝတီမြို့နယ်၏ အပိုင်းတစ်ပိုင်းကို "မူးယစ်ဆေးဝါးကင်းမဲ့ရန်" အဖြစ် ကြေညာခဲ့သည်။¹⁶

၂၀၁၂ မှစကာ မူးယစ်ဆေးဝါး ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ သုံးစွဲခြင်းနှင့် လူမှုရေး အကျိုးဆက်များ

၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီမှစကာ မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းချခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်းနှင့် ၎င်းတို့ နှစ်ခု၏ အကျိုးဆက်များကို ဘားအံခရိုင်¹⁷ နဘူးနှင့် ပိုင်ကျုံမြို့နယ်များမှ အများဆုံး တင်ပြပြီး ညောင်လေးပင်¹⁸နှင့် ဟပွန်ခရိုင်¹⁹များမှ အနည်းငယ် တင်ပြသည်။ အစီရင်ခံစာ တင်ပြသည့် ကာလအတွင်းတွင် တပ်မတော် နယ်ခြားစောင့် တပ်မှူးများနှင့် စစ်သားများမှာ²⁰ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ဆက်စပ်သည့် ပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်သူများအဖြစ် အများဆုံး တင်ပြခဲ့ပြီး တပ်မတော်၊²¹ DKBA၊²² KPF²³ KNU/KNLA²⁴ နှင့် KNU/KNLA-PC²⁵ တို့လည်း ကျူးလွန်ကြောင်း တင်ပြကြသည်။ KHRG သည် မြိတ်-ထားဝယ် ခရိုင်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် KNU တို့ ပူးပေါင်းကာ မူးယစ်ဆေးဝါး တိုက်ဖျက်ရေး လုပ်ငန်းအဖြစ် မူးယစ်ဆေးဝါးတစ်မျိုးဖြစ်သော kratom ရွက်များ²⁶ အများအပြားကို မီးရှို့ခြင်းနှင့် သထုံခရိုင် ကျိုက်ထိုမြို့နယ်တွင် KNU သည် လောင်းကစားပိုင်းတစ်ခုကို ၎င်းနှင့် ဆက်စပ်အကျိုးဆက်များကို တိုက်ဖျက်ရန် ပိတ်ခဲ့ကြောင်း သတင်းရရှိသည်။²⁷ အပစ်အခတ် ရပ်စဲပြီးကတည်းက မူးယစ်ဆေးနှင့် ပတ်သက်သော အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုနှင့်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ပိုမိုရရှိခဲ့သည်။²⁸ ထိုသတင်းအချက်အလက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းမှ ရွာသားများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် ကျူးလွန်မှုများ၏ ရာခိုင်နှုန်း အနည်းငယ်ကိုသာ ကိုယ်စားပြုသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ

¹⁶ "DKBA (KKO) declares Myawaddy Township a drug free zone " Democracy for Burma, May 24th 2012

¹⁷ ဥပမာ ဘားအံခရိုင် နဘူးမြို့နယ်တွင် ရွာသားများသည် မူးယစ်ဆေးဝါး ကျယ်ပြန့်စွာ ရောင်းဝယ်ခြင်းနှင့် သုံးစွဲခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့ ကလေးများ၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘဝများအပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုဖြစ်ပေါ်နေသည်ကို ဖော်ပြရန်အတွက် Source #164, 241, 155 နှင့် 159 ကိုကြည့်ပါ။

¹⁸ ဥပမာ ၂၀၁၃ ခုနှစ်က တပ်မတော်သည် ညောင်လေးပင် ခရိုင်မှ ရွာသားများကို ဟပွန်မှ ညောင်လေးပင်သို့ ဆေးခြောက် ကုန်ကူးခိုင်းသည်။ တပ်မတော်သည် ရွာသားများကို ဟပွန်နှင့် ညောင်လေးပင် ခရိုင်များတွင် ဆေးခြောက် စိုက်ခိုင်းသည်။ Source #275 ကိုကြည့်ပါ။

¹⁹ ဥပမာ ၂၀၁၃ ခုနှစ်က တပ်မတော်သည် ရွာသားများကို ဟပွန်နှင့် ညောင်လေးပင် ခရိုင်များတွင် ဆေးခြောက် စိုက်ခိုင်းသည်။ ၎င်းတို့သည် တယောထ ဒေသမှ မက်သမ်ဖက်တမင်း များကို တင်သွင်းပြီး ဟပွန်ခရိုင်တွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သုံးစွဲရန် ဆက်လက် တွန်းအားပေးသည်။ Source #275 ကိုကြည့်ပါ။

²⁰ KHRG သည် ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်တွင် နယ်ခြားစောင့်တပ်များက မက်သမ်ဖက်တမင်း ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ကြောင်း သတင်းများစွာကို ရရှိသည်။ Source #199 ကိုကြည့်ပါ။

²¹ ဥပမာ တပ်မတော်သည် ရွာသားများကို ဟပွန်နှင့် ညောင်လေးပင် ခရိုင်များတွင် ဆေးခြောက် စိုက်ခိုင်းသည်။ Source #275 ကိုကြည့်ပါ။

²² ဥပမာ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလက DKBA စစ်သားတစ်ယောက်သည် ဆေးသုံးစွဲမှုကြောင့် ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်၊ ----- ကျေးရွာတွင် သေနတ်ကို အဆင်အခြင်မဲ့ ပစ်ခတ်ခဲ့သည်။ Source #155 ကိုကြည့်ပါ။

²³ ဥပမာ ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်၊ နီထဘော ကျေးရွာအုပ်စု၊ ----- ကျေးရွာတွင် KPF မိသားစုများသည် တစ်ခါတစ်ရံ မက်သမ်ဖက်တမင်းများ ရောင်းချသည်။ Source #241 ကိုကြည့်ပါ။

²⁴ Source #164 ကိုကြည့်ပါ။

²⁵ ဥပမာ ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်၊ ယောခူကျေးရွာအုပ်စု၌ မက်သမ်ဖက်တမင်း ရောင်းဝယ်မှုတွင် KNU/KNLA ပါဝင်သည်။ Source # 164 ကိုကြည့်ပါ။

²⁶ ကရင်တွင် ဘယ်ထိဟု ခေါ်သော ခရာတွန် ရွက်ကို ဝါးလျှင် အနည်းငယ် မူးယစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ခရာတွန် ကို တရားမဝင် အပင်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ ၂၀ ရက်နေ့က မြိတ်-ထားဝယ်၊ တနင်္သာရီမြို့နယ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် KNU ခေါင်းဆောင်များသည် ဒေသအခေါ် ဘယ်ထိ (သို့) ခရာတွန် မူးယစ်ဆေးဝါး ထုတ်လုပ်မှု အများအပြားကို ဖျက်ဆီးရန် စတင်ခဲ့သည်။ Source #272 ကိုကြည့်ပါ။

²⁷ ဥပမာ သထုံခရိုင် ကျိုက်ထိုမြို့နယ်တွင် လူမှုရေးဆိုးကျိုးများကို တားဆီးရန်အတွက် လောင်းကစားပိုင်းတစ်ခုကို KNU က ပိတ်ခဲ့သည်။ Source #203 ကိုကြည့်ပါ။

²⁸ KHRG သည် အပစ်အခတ် ရပ်စဲခြင်း မပြုလုပ်မီက မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့်ပတ်သက်သော အစီရင်ခံစာများကို ငါးနှစ်အတွင်း တစ်စောင်မျှ မထုတ်ပြန်ခဲ့ပေ။ သို့သော် အပစ်အခတ် ရပ်စဲပြီးနောက်ပိုင်းတွင် သတင်းအချက်အလက်များစွာ ရရှိခဲ့သည်။

အရှေ့တောင်ပိုင်းမှ ရွာသားများသည် အခြား ကျူးလွန်မှုများကို တင်ပြခြင်းထက် မူးယစ်ဆေးဝါးဆိုင်ရာ ကျူးလွန်မှုများအကြောင်းကို တင်ပြပြောဆိုရန် တွန့်ဆုတ်နေတတ်ကြောင်း KHRG ၏ သတင်းကောက်ယူသူများထံမှ ထပ်ကာထပ်ကာ ကြားရသည်။ အောက်ပါ သတင်းအချက်အလက်အပြင် သတင်းကောက်ယူသူများသည် ရွာသားများနှင့် အကြိမ်များစွာ စကားပြောဆိုခဲ့ပြီး ထိုပြောဆိုချက်များအားလုံးကို အများပြည်သူသို့ မတင်ပြရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။

သတင်းကောက်ယူသူတစ်ယောက်က ၎င်းနှင့် ထိုကိစ္စ စကားပြောရန် ဆန္ဒရှိသူတစ်ယောက်သည်ပင်လျှင် အလွန် စိုးရိမ်နေခဲ့ပြီး "ဒါကို ကျွန်တော်ပြောမှန်း လူတွေသိရင် ကျွန်တော့်ကို သူတို့ သတ်မှာ" ဟုပြောခဲ့ကြောင်း ပြောသည်။²⁹ မူးယစ်ဆေးဝါး အသုံးပြုခြင်း၊³⁰ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊³¹ နှင့် လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များကိုယ်တိုင် သို့မဟုတ် ထိုအဖွဲ့များ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ရောင်းချခြင်းများကြောင့် ၂၀၁၂ မှ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ရွာသားများအပေါ် ဖြစ်ပေါ်သော မကောင်းသော သက်ရောက်မှုများ သုံးခုကို ရွာသားများက တင်ပြခဲ့ကြသည်။³² ထို အနှုတ်သဘောဆောင်သော သက်ရောက်မှုများမှာ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ဆက်စပ်သည့်³³ လူသတ်မှုများ၊ လူငယ်များနှင့် လူအသိုင်းအဝိုင်းအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု၊ ဆေးစွဲခြင်းနှင့် စိတ်ကျန်းမာရေး ပြဿနာများ ပါဝင်သည်။³⁴ KHRG သည် မူးယစ်ဆေးဝါးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် အမွေပြုကျင့်မှုတစ်ခု³⁵ နှင့် မူးယစ်ဆေးဝါးကြောင့် လက်နက်ကိုင်များက ရွာသားများ၏ လုံခြုံရေးကို ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုကို တင်ပြထားသည့် သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိခဲ့သည်။³⁶ ထို့ပြင် မူးယစ်ဆေးဝါးများအား ဖျက်ဆီးသည့် သတင်းတစ်ခုကိုလည်း KHRG က ရရှိခဲ့သည်။³⁷

မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ဆက်နွှယ်သည့် အဆိုးဆုံး ပြဿနာများမှာ ဘားအံခရိုင် နဘူးနှင့် ပိုင်ကျုံမြို့နယ်များတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထိုမြို့နယ်များမှ ဈေးဆိုင်ငယ်လေးများတွင် မက်သမ်ဖက်တမင်း ဆေးပြားများ အလွယ်တကူရပြီး ဆေးစွဲခြင်းနှင့် လူမှုရေး ပြဿနာများဖြစ်ပေါ်စေကြောင်း ရွာသားများက ပြောသည်။³⁸ KNU/KNLA, KNU/KNLA-PC, တပ်မတော်၊³⁹ KPF⁴⁰ နှင့် နယ်ခြားစောင့် တပ်များနှင့် ဆက်စပ်သော ရွာသားများသည် မူးယစ်ဆေးဝါးများ ရောင်းချ၊

²⁹ Source #164 ကိုကြည့်ပါ။

³⁰ ဘားအံခရိုင် နဘူးမြို့နယ်တွင် မူးယစ်ဆေးဝါး ကျယ်ပြန့်စွာ သုံးစွဲမှုနှင့် ၎င်း၏ ဆိုးကျိုးများအတွက် Source #155 ကိုကြည့်ပါ။

³¹ ဥပမာ ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်တွင် ဒေသတွင်း မူးယစ်ဆေး ထုတ်လုပ်မှုသည် မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲမှုနှုန်း တိုးမြှင့်လာစေပြီး လူမှုရေး ဆိုးကျိုးများဖြစ်ပေါ်စေခြင်းကို Source #155 ကိုကြည့်ပါ။

³² ၂၀၁၂-၂၀၁၃ ခုနှစ်များ အတွင်း ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်တွင် မူးယစ်ဆေး ကျယ်ပြန့်စွာရောင်းဝယ်ရေး အစီရင်ခံစာနှင့်ပတ်သတ်၍ Source #155 ကိုကြည့်ပါ။

³³ ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်တွင် ၂၀၁၃ ခုနှစ် မတ်လ တစ်လတည်းတွင် လူသတ်မှု သတင်းကို KHRG ရရှိခဲ့သည်။ Source #164 ကိုကြည့်ပါ။

³⁴ ဥပမာ ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်၊ နီကေးကျေးရွာအုပ်စု၊ ----- ကျေးရွာတွင် လူငယ်များသည် မက်သမ်ဖက်တမင်း အလွန်အကျွံသုံးစွဲခြင်းကြောင့် ဆေးမူးကာ လူငယ်တစ်ဦးက ရွာသားများ၏ ပစ္စည်းများစွာကို ဖျက်ဆီးခဲ့သည်ကို Source #155 ကိုကြည့်ပါ။

³⁵ ၂၀၁၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလက ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်၊ ----- ကျေးရွာမှ အသက် ၂၁ နှစ်အရွယ် အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို မက်သမ်ဖက်တမင်း သုံးစွဲသည့် စာ----- (၂၃ နှစ်) က အမွေပြုကျင့်ကာသတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။

³⁶ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီက DKBA စစ်သားတစ်ယောက်သည် မူးယစ်ဆေးဝါးအသုံးပြုပြီး ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်၊ ----- ကျေးရွာတွင် သေနတ်ကို အဆင်အခြင်ပဲ့ ပစ်ခဲ့သည်။ Source #155 ကိုကြည့်ပါ။

³⁷ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလက မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် KNU ခေါင်းဆောင်များသည် မြိတ်-ထားဝယ်ခရိုင်၊ တနင်္သာရီ မြို့နယ်တွင် ဘယ်ထိပ်များကို ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။ Source #272 ကိုကြည့်ပါ။

³⁸ ရပ်ရွာတွင်းရှိ စတိုးဆိုင်များတွင် မူးယစ်ဆေးဝါးများ ရရှိခြင်းနှင့် ထိုသို့ ရရှိခြင်းကြောင့် ဆေးစွဲခြင်း၏ ဆိုးကျိုးများကို Source #360 ကိုကြည့်ပါ။

³⁹ တပ်မတော်၊ KNLA နှင့် KNU-PC တို့ မူးယစ်လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်မှုအညွှန်းအတွက် Source #164 ကိုကြည့်ပါ။

⁴⁰ Source #241 ကိုကြည့်ပါ။

အသုံးပြုသော်လည်း နယ်ခြားစောင့်တပ် စစ်သားများမှာ ဒေသအတွင်း မူးယစ်ဆေးဝါး ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ရောင်းချခြင်းနှင့် ဒေသတွင်း မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ဆက်နွယ်သည့် အကြမ်းဖက်မှုများ⁴¹တွင် အဓိက တာဝန်ရှိသူများဖြစ်သည်။⁴²

ဤဓာတ်ပုံ နှစ်ပုံကို KHRGမှ သတင်းကောက်ယူသူတစ်ယောက်က ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက်နေ့တွင် ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်၊ ယော်ခူးကျေးရွာအုပ်စု၊ ----- ကျေးရွာ၌ ရိုက်ယူခဲ့သည်။ ဘယ်ဘက်မှပုံသည် ဖရဲသီး၊ မုန့်များအပြင် မက်သမ်ဖက်တမင်းပါ ရောင်းချသည့် ဆိုင်တစ်ဆိုင်ဖြစ်သည်။ ညာဘက်မှ ပုံသည် အဆိုပါ ဆိုင်အနီးမှ စာသင်ကျောင်း ဖြစ်ပြီး ကျောင်းသားများသည် ထိုဆိုင်မှ မူးယစ်ဆေးဝါး များ ဝယ်ယူကြောင်း ပြောကြသည်။⁴³[ဓာတ်ပုံ - KHRG]

"အသက် ၁၆နှစ်အရွယ် [မက်သမ်ဖက်တမင်း] သုံးစွဲသော ကျောင်းသားတစ်ယောက်သည် ပိုက်ဆံအားလုံးကို မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးပစ်ပြီး [နယ်ခြားစောင့်တပ်များရောင်းသော မက်သမ်ဖက်တမင်း ဆေးပြားများဝယ်ရန်] ၎င်း၏ ဆိုင်ကယ်ကို ပေါင်နှံခဲ့သည်။ ၎င်း၏ မိဘများက "မင်းဆိုင်ကယ်ကို ဘယ်မှာ သိမ်းထားလဲ" ဟုမေးခဲ့ကြသည်။ ၎င်း၏ အဖေသည် ထပ်ကာထပ်ကာ မေးခြင်းကြောင့် သူ့အဖေကို ပြောပြခဲ့သည်။ အဖေက "သား အဖေက မင်းအတွက် အဲဒီ ဆိုင်ကယ်ကို ဘတ် ၃၈၀၀၀ (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၁၈၇)"⁴⁴ ပေးပြီး ဝယ်ခဲ့တာ မင်းက ကသီကသေ [မက်သမ်ဖက်တမင်း ဆေးပြား] ၃၀ နဲ့ ရောင်းခဲ့တယ်။ ဒီမှာ ပိုက်ဆံယူသွား။ ဆိုင်ကယ်သွားပြန်ရွေးချေ" ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ကလေးသည် ဆိုင်ကယ်ပေါင်ခဲ့သည့် နေရာတွင် သူသည် ဆေးပြားရောင်းသည့် [နယ်ခြားစောင့်တပ်စစ်သား]နှင့် တွေ့ကာ သူ့ဆိုင်ကယ်ကို ပြန်တောင်းခဲ့သည်။ ၎င်းတို့ကို ပိုက်ဆံ ပြန်ပေးသောအခါ ထိုသတင်းကို လူများသိမည်စိုးသဖြင့် ကောင်လေးကို ဖမ်းကာ အုတ်ခဲဖြင့် ရိုက်သတ်ခဲ့သည်။"

KHRG ဒေသခံ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး၏ နောက်ဆုံးရ ဒေသတွင်း အခြေအနေ တင်ပြချက်။ ဘားအံ ခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်၊ ----- ကျေးရွာ/ ကရင်ပြည်နယ် အလယ်ပိုင်း၊ (၂၀၁၃ ခုနှစ် မတ်လမှ မေလ)⁴⁵

⁴¹ ဥပမာ နဘူးနှင့် ပိုင်ကျုံ မြို့နယ်များတွင် နယ်ခြားစောင့်တပ် အမှတ် ၁၀၁၆ တပ်မှူး မြနိုင်က မက်သမ်ဖက်တမင်း ထုတ်လုပ်ပြီး သကြားလုံးကဲ့သို့ ထုတ်ပိုးကာ နေရာတိုင်းတွင် ရရှိနိုင်ခြင်းသည် အကြီးမားဆုံး ပြဿနာအဖြစ် ရွာသားတစ်ဦးက တင်ပြထားသည်။ Source #336 ကိုကြည့်ပါ။

⁴² ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်၊ ယော်ခူးကျေးရွာအုပ်စုတွင် အချို့သော ရွာသားများက နယ်ခြားစောင့်တပ်အား မက်သမ်ဖက်တမင်း ရောင်းချကြောင်း ရွာသားများက ၂၀၁၃ ခုနှစ် မေလက ပြောခဲ့သည်။ Source #164 ကိုကြည့်ပါ။

⁴³ Source #272 ကိုကြည့်ပါ။

⁴⁴ ဤအစီရင်ခံစာတွင် သုံးသော ထိုင်းဘတ်ငွေလဲနှုန်းမှာ ၂၀၁၄ ခုနှစ် မတ်လ ၁၈ ရက်နေ့၏ တရားဝင် ငွေလဲနှုန်း တစ်ဒေါ်လာ ၃၂ ဘတ်ဖြစ်သည်။

⁴⁵ Source #164 ကိုကြည့်ပါ။

အခြားဖြစ်ရပ်တစ်ခုမှာ နဘူးမြို့နယ်တွင် နယ်ခြားစောင့်တပ် အမှတ် ၁၀၁၆ ၏ တပ်သားများ မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းဝယ်ကြောင်းကို လူသိရှင်ကြားပြောဆိုခဲ့သော အသက် ၆၂ နှစ်အရွယ် အဘွားအို တစ်ယောက်အား ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများအကြောင်း တိုင်ကြားမည်ကို စိုးရိမ်သဖြင့် စစ်သားများက သတ်ပစ်ခဲ့ကြောင်း တင်ပြကြသည်။⁴⁶ အဆိုပါ မြို့နယ်မှ ရွာသားများသည် ၎င်းတို့၏ ရပ်ရွာလူထု အပေါ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ဆက်နွှယ်သည့် မကောင်းသော အကျိုးဆက်များကို မတင်ပြရန် အစိုးရနှင့် ပတ်သက်သူများနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ၏ ခြိမ်းခြောက်မှုများကို ခံရကြောင်း တင်ပြကြသည်။ ထို့ကြောင့် ရွာသားများသည် ကြောက်ရွံ့ကာ မလုံမခြုံ ခံစားကြရပြီး NGO များ၊ ရပ်ရွာလူထု အခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများကို တိုင်ကြားနိုင်စွမ်းများ ကျဆင်းရသည်။⁴⁷

"ကျွန်တော်တို့ သတိလက်လွတ် မပြောရဲဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ပြောရင် ကျွန်တော်တို့ကို လာသတ်မှာ ကြောက်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ အဲဒီ [မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းဝယ်တာနဲ့ သုံးစွဲတာကို] မကြိုက်ဘူး။ ဒါပေမယ့် [ဘာမှ]လဲ မလုပ်နိုင်ဘူး။"

KHRG ဒေသခံ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး၏ နောက်ဆုံးရ ဒေသတွင်း အခြေအနေ တင်ပြချက်။ ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်၊ -
----- ကျေးရွာ/ ကရင်ပြည်နယ် အလယ်ပိုင်း။ (၂၀၁၃ ခုနှစ် မတ်လမှ မေလထိ)⁴⁸

နဘူးမြို့နယ်မှ ရွာသားများကလည်း ၎င်းတို့သည် ဆေးဝါးများ ကျယ်ပြန့်စွာ သုံးစွဲခြင်း⁴⁹ကို မရပ်တန့်နိုင်ဘဲ ရွာသားများစွာသည် ၎င်းတို့ သုံးစွဲခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မိသားစုဝင်များ သုံးစွဲခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ပိုမိုဆင်းရဲလာကြသည်။⁵⁰ စစ်သားများသည်ပင် ကြားဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကန့်သတ်ချက်များ ရှိသည်။ KNLA အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်က ၎င်း၏တပ်သည် မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းကားသူများကို ရင်ဆိုင်ခြင်းဖြင့် အခြားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များနှင့် ပဋိပက္ခ မဖြစ်လိုကြောင်း KHRG သုတေသနပြုသူကို ပြောသည်။⁵¹ သို့သော် အခြားဒေသများတွင် အာဏာပိုင်များသည် မူးယစ်ဆေးဝါးဆန့်ကျင်ရန် ဆန္ဒရှိကြပြီး ဗြိတိ-ထားဝယ် ခရိုင်တွင် ပြည်သူ့ရဲနှင့် KNU ခေါင်းဆောင်များသည် မူးယစ်ဆေးဝါးဖြစ်သော ခရာတွန် အရွက် အများအပြားကို မီးရှို့ခဲ့ကြသည်။⁵²

⁴⁶ Source #164 ကိုကြည့်ပါ။

⁴⁷ Source #155 ကိုကြည့်ပါ။

⁴⁸ Source #164 ကိုကြည့်ပါ။

⁴⁹ ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်၊ ----- နှင့် ----- ကျေးရွာများမှ ရွာသားများသည် ၎င်းတို့ဒေသရှိ မူးယစ်ဆေးဝါး အကျိုးဆက်များကို မနှစ်သက်ပေ။ သို့သော် မူးယစ်ဆေး ရောင်းချသူများမှာ လက်နက်ကိုင်များ ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းတို့အနေဖြင့် မည်သို့မျှ မတတ်နိုင်ပေ။ Source #159 ကိုကြည့်ပါ။

⁵⁰ ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်မှ ရွာသားများက ရွာသားများစွာသည် မူးယစ်ဆေးကြောင့် ပိုဆင်းရဲလာကြောင်း တိုင်ကြားခဲ့သည်။ Source #199 နှင့် 144 ကိုကြည့်ပါ။

⁵¹ ဘားအံခရိုင် နဘူးမြို့နယ်တွင်ဖြစ်သည်။ Source #159 ကိုကြည့်ပါ။ ဤဖော်ပြချက်သည် မူးယစ်ဆေးဝါး ရောင်းဝယ်မှုအား တိုက်ဖျက်ရန်အတွက် ဆန္ဒမည်မျှ ရှိကြောင်းနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသည် ပြဿနာကို ဖြေရှင်းခြင်းမပြုရန် ဆင်ခြေတစ်ခုအဖြစ် မည်သည့် ပမာဏအထိ တည်ရှိနေသည်မှာ မရှင်းလင်းပေ။ အလားတူဖြစ်ရပ်အတွက် KNLA အရာရှိတစ်ယောက်က ၎င်း၏အဖွဲ့သည် မူးယစ်ဆေးဝါးကို ဆန့်ကျင်ပြီး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကို ထိခိုက်မည်စိုးသဖြင့် မဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်းကို *Bitter pills: Breaking the silence surrounding drug problems in the Mon community*, Human Rights Foundation of Monland-Burma, June 2013 ၏ စာမျက်နှာ ၅၄ တွင်ကြည့်ပါ။

⁵² ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ ၂၀ ရက်နေ့က ဗြိတိ-ထားဝယ်ခရိုင်၊ တနင်္သာရီမြို့နယ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် KNU ခေါင်းဆောင်များသည် ဒေသအခေါ် ဘယ်ထိ၊ ခရာတွန် မူးယစ်ဆေး ထုတ်လုပ်မှု အများအပြားကို ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။ Source #272 ကိုကြည့်ပါ။

ဤဓာတ်ပုံ နှစ်ပုံကို ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၇ ရက်နေ့က ဘားအံခရိုင် နဘူးမြို့နယ်၊ မြပတိုင်နီး ကျေးရွာအုပ်စု၊ ----- ကျေးရွာတွင် KHRG သုတေသန ပြုသူတစ်ယောက်က ရိုက်ယူခဲ့သည်။ ဓာတ်ပုံများသည် နယ်ခြားစောင့်တပ်ရင်း ၁၀၁၆၏ တပ်မှူး မြခိုင်၏ စစ်သားများက ထုတ်လုပ်သော မက်သမ်ဇက်တမင်း ဆေးပြားများပုံဖြစ်သည်။ KHRG သုတေသနပြုသူအရ ဆေးပြားများကို သကြားလုံးပုံစံ ထုတ်ပိုးထားပြီး နဘူးနှင့် ပိုင်ကျုံမြို့နယ်များတွင် နေရာတိုင်းတွင် ရသည်။⁵³[ဓာတ်ပုံ - KHRG]

အဖြစ်အပျက်တစ်ခုတွင် မူးယစ်ဆေးရောင်းသော နယ်ခြားစောင့်တပ်သားတစ်ဦးသည် နဘူးမြို့နယ်မှ ရွာသားများကို သတင်းပေးခြင်းမှ တားမြစ်ရန် လူသိရှင်ကြား ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည်။

"မူးယစ်ဆေးဝါး ထုတ်လုပ်သူ၊ သုံးစွဲသူ၊ ရောင်းချသူကို ငါတို့က ဘယ်လို အပြစ်ပေးမှုမျိုး၊ ထောင်ချမှုမျိုးကိုမှ မလုပ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီအကြောင်းကို လျှောက်ပြောသူ၊ တိုင်ကြားသူတွေကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် အပြစ်ပေးသွားမယ်။"

KHRG ဒေသခံ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး၏ နောက်ဆုံးရ ဒေသတွင်း အခြေအနေ တင်ပြချက်။ ကရင်ပြည်နယ် အလယ်ပိုင်း ဘားအံခရိုင်၊ နဘူးမြို့နယ်/ ကရင်ပြည်နယ် အလယ်ပိုင်း။ (၂၀၁၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ)⁵⁴

⁵³ Source #336 ကိုကြည့်ပါ။

⁵⁴ Source #170 ကိုကြည့်ပါ။

ဤဓာတ်ပုံကို KHRG သုတေသနပြုသူက ၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့က ဘားအံခရိုင် နဘူးမြို့နယ် နီတဖွေး ကျေးရွာအုပ်စု၊ ----- ကျေးရွာတွင် ရိုက်ယူခဲ့သည်။ ဓာတ်ပုံတွင် အုပ်ခံ သွပ်မိုး အဆောက်အဦးနှစ်လုံးပါရှိသည်။ အဆိုပါ တိုက်များကို နယ်ခြားစောင့်တပ် ၁၀၁၆ တပ်မှူး စောတိုးနီက ပိုင်ဆိုင်ပြီး အဆိုပါ တိုက်တွင် မူးယစ်ဆေးဝါးများ ရောင်းချသည်။ နယ်ခြားစောင့်တပ် ၁၀၁၆ ကို မြန်မာ အုပ်ချုပ်ပြီး ကျေးပေါလေးကီးတွင် အခြေစိုက်သည်။⁵⁵ [ဓာတ်ပုံ - KHRG]

ဤဓာတ်ပုံကို KHRG သုတေသနပြုသူတစ်ယောက်က ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၄ ရက်နေ့က နဘူးမြို့နယ်၊ နီခေး ကျေးရွာအုပ်စု၊ ----- ကျေးရွာတွင် ရိုက်ယူခဲ့သည်။ ထိုပုံသည် မက်သဇက်တမင်း ဆေးပြားများကို လက်လီရောင်းရန် ထုတ်ပိုးထားပုံဖြစ်သည်။ ထိုဆေးပြား ရောင်းချခြင်းကြောင့် ထိခိုက်ခဲ့ရသည့် ရွာသားများနှင့် စကားပြောခဲ့သော KHRG သုတေသနပြုသူအရ နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် ထိုဆေးပြားကို ထုတ်လုပ်ပြီး နဘူးနှင့် ပိုင်ကျုံမြို့နယ်များမှ ရွာများစွာတွင် ရောင်းချသည်။ ဆေးပြားများကို နဘူးနှင့် နီထဘော တောင်စောင်းများတွင် ထုတ်လုပ်သည်။ ဆေးကို နယ်ခြားစောင့်တပ် စစ်သားမိသားစုများက ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရောင်းချခြင်းကြောင့် အခြားရွာသားများက ထိုဆေးကို ရောင်းရန် ကြောက်ရွံ့ကြကြောင်း ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လက ----- ကျေးရွာမှ အခြားရွာသားတစ်ဦးက ပြောသည်။⁵⁶[ဓာတ်ပုံ - KHRG]

⁵⁵ Source #360 ကိုကြည့်ပါ။

⁵⁶ Source #235 ကိုကြည့်ပါ။

အကြံပြုတင်ပြချက်များ

တပ်မတော် နယ်ခြားစောင့်တပ်များ မူးယစ်ဆေးဝါး ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်းအတွက် အစိုးရတွင် တာဝန်ရှိပြီး လက်ရှိ ဥပဒေများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်နှင့် တပ်မှူးများကို တာဝန်ခံခိုင်းရန် တာဝန်ရှိသည်။ မူးယစ်ဆေးဝါးများကို များသောအားဖြင့် လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများက ထုတ်လုပ်သောကြောင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများသည် တိုင်ကြားချက်များကို ကြားနာခြင်းနှင့် ထုတ်ပြန်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နိုင်သည်။ ထို့ပြင် ပြည်တွင်းပြည်ပမှ မူးယစ်ဆေးဝါးဖြန့်ဖြူးမှုနှင့် ပြန်လည်ကုသခြင်း ကျွမ်းကျင်သူများသည် မက်သမ်ဖက်တမင်း ဆေးဝါးများ သုံးစွဲခြင်းကြောင့် သုံးစွဲသူ၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ရေရှည်နှင့် ရေတို အကျိုးဆက်များကို ပြောပြပေးနိုင်ပြီး ဆေးစွဲပြီးသူများကိုလည်း ပြန်လည်ကုသပေးနိုင်သည်။ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များသည် မူးယစ်ဆေးဝါး၏ ဆိုးကျိုးများကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုမှ ပါဝင်သင့်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့သည် မူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာများကို တင်ပြခြင်းအတွက် တပ်မတော် နယ်ခြားစောင့်တပ်များ၏ ပေါ်တင်ခြိမ်းခြောက်မှု အန္တရာယ် နည်းပါးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဒေသအတွင်းသတ်မှတ်ထားသော ခရိုင်များနှင့် မြို့နယ်များ

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့

ဒေသအတွင်းသတ်မှတ်ထားသော ကရင်ခရိုင်
မကွေးထားဝယ် တနင်္သာရီတိုင်း

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့

ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့